

8 серпня - Міжнародний день офтальмології. День Зору.

Для кожного офтальмолога важливо чути від пацієнта слова про покращення зору, радіючи з ним при перевірці кожній новій побаченій літері, розповідям про насолоду життям в яскравих барвах навколишнього середовища. Але, нажаль, бувають моменти, коли при пізньому зверненні допомогти дуже важко! До основних захворювань, які призводять до погіршення або втрати зору, належать глаукома, патологія сітківки, катаракта та інші. Підходи до діагностики кожної патології індивідуальні, але сама часта – скарги при зверненні на зниження гостроти зору.

Особливостями при глаукомі є затуманеність перед очима вранці, що пов'язана з підвищенням внутрішньоочного тиску, райдужні кола навколо джерела світла, звуження поля зору, але якщо ці прояви вже є, то процес захворювання набирає обертів. Глаукома підступна, нажаль, немає єдиного загального тесту на глаукому, половина людей, які страждають на неї, не знають про своє захворювання, поки не настане серйозна втрата зору.

Тому звертаю увагу на фактори ризику виникнення цієї патології: вік, спадковість, підвищений внутрішньоочний тиск, гіпер- або гіпотонія, цукровий діабет, короткозорість та далекозорість. Лікарі проводять сучасну діагностику з використанням комп'ютерного виміру поля зору, адже мають когерентні високотехнологічні томографи, які дають можливість на ранніх стадіях виявити цю патологію, а також слідкувати в динаміці за її розвитком. На першому етапі підбираємо режим закапувань, можливо додатково, а інколи як перший етап, проводимо лазерну трабекулопластику. Втім, коли ці методики не приводять до стабілізації процесу, оперуємо за різними методиками з використанням потужних лазерних пристроїв.

Відділення мікрохірургії ока – єдине в області, яке надає допомогу пацієнтам з офтальмологічною патологією цілодобово. Втім, бувають випадки, коли в позаробочий час та вихідні розгортаємо операційну для проведення екстрених операцій пацієнтам з некомпенсованим дуже високим внутрішньоочним тиском з метою зберегти зір, а при повній сліпоті – зберегти око як орган.

У роботі відділення мікрохірургії ока оперативні втручання з приводу глаукоми посідають друге місце, найбільш поширеною є хірургія катаракти, якою ми займаємося десятиріччями. І це що дало нам змогу пройти всі етапи в розвитку хірургії катаракти до її вершини з використанням як діагностичного, так і хірургічного обладнання для проведення видалення катаракти. Більшість наших лікарів мають великий досвід в цьому напрямку, хірургічні машини світового рівня дозволяють проводити операції, використовуючи різні види ультразвуку, підбирати величину комфортного внутріочного тиску під час операції. Всі етапи проводяться за певним індивідуальним комп'ютерним планом, етапи якого послідовно проектуються на очі. Показання до операції з приводу катаракти стали більш розширеними і мова йде не тільки про зрілі катаракти, а й про можливість заміни кришталіку з початковими змінами на штучний у пацієнтів, які не бажають за віком користуватися окулярами. Це стало буденним завдяки новим моделям інтраокулярних мультифокальних лінз світових виробників, торичних штучних кришталіків, які виправляють астигматизм.

Але потрібно завжди пам'ятати, що гострота зору залежить не тільки від кришталику, а й інших основних факторів – якості зорових клітин сітківки, прозорості скловидного тіла, тобто, йдеться про вітреоретинальну патологію, яка вважається однією із самих складних. Причини цих змін дуже різноманітні, часто зустрічаються дегенерації сітківки, особливо вікові, ускладнення зі сторони сітківки, пов'язані з цукровим діабетом, відшарування сітківки, крововиливи в скловидне тіло, порушення кровообігу в судинах сітківки та зоровому нерві, периферичні дегенерації сітківки, особливо у пацієнтів молодшого віку. Тут головне - своєчасна поглиблена діагностика, проведення оптичної когерентної томографії, ангіографії, ультразвукової діагностики, огляду периферії очного дна за допомогою спеціальної оптики з фото- та відео фіксацією для формування плану лікування одномоментного або поетапного. Лікування містить проведення спеціальних ін'єкцій в скловидне тіло ока, наявність лазерних пристроїв різної направленості (для переднього та заднього відрізка ока) дозволяє проводити втручання при діабетичній ретинопатії, периферичних дегенераціях сітківки для попередження відшарування сітківки. А найбільш високотехнологічним та ювелірним вважається вітреоретинальна хірургія. Подібні оперативні втручання проводяться з приводу макулярних розривів, відшаруваннях сітківки, ускладнень цукрового діабету, вивиху кришталиків в скловидне тіло та інші.

Відділення мікрохірургії ока надає невідкладну цілодобову допомогу (працює бригада у складі офтальмохірурга, операційної медсестри, анестезіолога) при травмах органа зору, коли важливо провести своєчасно операцію на оці для відновлення анатомічних структур з метою збереження зорових функцій, а також при пораненнях повік здійснюється їхня мікрохірургічна обробка для хорошого косметичного ефекту. Бувають важкі випадки, коли оперуємо разом з нейро- та щелепно-лицьовими хірургами. Невідкладними вважаються стани при порушеннях кровообігу в судин сітківки, зорового нерва, які супроводжуються раптовим зниженням або втратою зору. Такі стани потребують самозвернення до окуліста для вирішення питання тактики лікування.

Останнім часом збільшилася кількість випадків гострого нападу глаукоми, який розвивається при закритокутовій глаукомі. Цей напад може спровокувати робота з постійним нахилом тулубу, ускладнена катаракта при особливій будові ока, яка передається спадково. Часто-густо таких пацієнтів з гострими болями, зниженням зору, почервонінням ока доставляє швидка допомога, адже вони терміново потребують проведення лазерного або іншого оперативного втручання.

Лікарі-офтальмологи відділення мікрохірургії ока КНП «Чернігівська обласна лікарня» протягом десятків років впроваджують новітні методи діагностики та лікування для відновлення зору. Головне – своєчасне звернення, постійне динамічне спостереження та дотримання режиму лікування.

*Биховець Ірина Іванівна –
Завідувач відділення мікрохірургії ока
КНП «Чернігівська обласна лікарня» ЧОР,
лікар вищої категорії, експерт УОЗ з
офтальмології в Чернігівській області.*